

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра прикладної економіки,
підприємництва та публічного управління

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Вагонова О.Г.
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Підприємництво»

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітня програма.....	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	5,5 кредитів ЄКТС (165 годин)
Форма підсумкового контролю ..	іспит
Термін викладання	4-й семестр (7 та 8 чверть)
Мова викладання.....	українська

Викладачі: професор Усатенко О.В., доцент Шаповал В.А.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Підприємництво» освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 Підприємництво та торгівля / НТУ «Дніпровська політехніка», каф. ПЕППУ. – Д.: НТУ «ДП», 2024. – 15 с.

Розробники:

- Усатенко Ольга Вікторівна – професор, доктор економічних наук, професор прикладної економіки, підприємництва та публічного управління;
- Шаповал Вадим Анатолійович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 076 Підприємництво та торгівля (протокол № 8 від 30.08.2024 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали.....	7
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії.....	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 Підприємництво та торгівля здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за освітніми компонентами. Зокрема, до навчальної дисципліни Ф14 «Підприємництво» віднесено такі програмні результати навчання:

РН1	Використовувати базові знання з підприємництва та торгівлі й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
РН5	Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва та торгівлі.
РН6	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
РН9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.
РН18	Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій та торговельній діяльності.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо ідентифікації та основ аналізу елементів підприємницького середовища в контексті ініціації підприємницької діяльності та забезпечення успішності бізнесу шляхом обліку господарських процесів/об'єктів та врахування вимог системи оподаткування.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН1	РН1.1-Ф14	Демонструвати вміння пояснювати глибинну сутність та особливості видів підприємницької діяльності, її обумовленість рівнем розвитку суспільства.
	РН1.2-Ф14	Демонструвати вміння генерувати підприємницькі ідеї
РН5	РН5.1-Ф14	Демонструвати вміння здійснювати пошук та аналізувати інформацію стосовно результатів підприємницької діяльності, практичної реалізації її принципів та свобод.
	РН5.2-Ф14	Вміти визначати та характеризувати основні ризики в діяльності суб'єктів бізнесу
РН6	РН6.1-Ф14	Демонструвати вміння визначати та розвивати особисті підприємницькі якості
РН9	РН9.1-Ф14	Демонструвати вміння тлумачити соціально-економічні здобутки та негативні наслідки діяльності суб'єктів бізнесу.
РН18	РН18.1-Ф14	Знати предмет і метод бухгалтерського обліку
	РН18.2-Ф14	Вміти застосовувати рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис
	РН18.3-Ф14	Вміти здійснювати та організувати процеси формування та обліку первинної документації.
	РН18.4-Ф14	Вміти відображати в бухгалтерському обліку основні господарські процеси
	РН18.5-Ф14	Знати та застосовувати положення податкової системи в Україні

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)			
	шифр ДРН	зміст		
	РН18.6-Ф14	Вміти розраховувати основні податки суб'єктів підприємницької діяльності.		

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Інфраструктура підприємницької діяльності	знати поняття, ознаки, функції та складові ринкової інфраструктури
Мікроекономіка	описувати та пояснювати економічні концепції, принципи та інструменти мікроекономіки
Макроекономіка	аналізувати характер процесів, властивих національній економіці, оцінювати їх вплив на діяльність економічних суб'єктів
Економічна статистика та економетрія	пошук, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Менеджмент	брати відповідальність за результати діяльності з урахуванням особливостей управлінського та функціонального делегування повноважень
Цивілізаційні процеси в українському суспільстві	усвідомлювати особливості сучасного суспільства
Правознавство	знати нормативно-правові акти, що регламентують здійснення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур, застосовувати набуті знання із адміністративного, господарського, фінансового та інших галузей права на практиці для забезпечення законності та ефективності здійснення підприємницької, торговельної та біржової діяльності

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	90	34	56	8	82
практичні	75	34	41	8	67
РАЗОМ	165	68	97	16	149

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	90
РН1.1-Ф14 РН9.1-Ф14	1. Сутність підприємництва як виду діяльності Глибинна сутність змісту формального визначення та ознак підприємництва. Свободи та принципи підприємницької діяльності.	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Види підприємництва: виробниче, торговельно-комерційне, фінансово-кредитне; соціальне; екологічне; венчурне. Нелегальний, тіньовий та кримінальний бізнес. Соціально-економічна значущість та наслідки підприємництва: контекст концепцій сталого та інклюзивного розвитку.	
РН1.1-Ф14	2. Становлення та розвиток підприємництва Еволюція поглядів на підприємництво. Інтрапренерство. Технологічні уклади як базис підприємницької ініціативи.	7
РН5.1-Ф14	3. Підприємницьке середовище Зовнішнє, внутрішнє та мезосередовище суб'єктів бізнесу. Основи джерела інформації про підприємницьке середовище.	7
РН5.2-Ф14	4. Основи визначення ризиків в бізнесі Принципова класифікація ризиків суб'єктів бізнесу. Основні процеси управління ризиком в діяльності суб'єктів бізнесу.	7
РН1.2-Ф14	5. Розробка підприємницької ідеї Методи генерування бізнес-ідей. Поняття бізнес-моделі як етапу опрацювання бізнес-ідей.	7
РН6.1-Ф14	6. Підприємець як особистість Особисті якості підприємця. Поведінка підприємця в групі основних функцій (ролей) команди бізнес-проєкту.	6
РН18.1-Ф14	7. Предмет і метод бухгалтерського обліку Визначення предмета бухгалтерського обліку. Основні об'єкти бухгалтерського обліку. Класифікація господарських засобів та джерел їх утворення.	8
РН18.2-Ф14	8. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис Рахунки бухгалтерського обліку, їх зміст та будова. Подвійний запис, його суть і значення. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.	8
РН18.3-Ф14	9. Документація та інвентаризація. Документи як джерело первинної інформації. Вимоги до змісту й оформлення документів. Класифікація документів. Поняття інвентаризації. Порядок відображення в обліку результатів інвентаризації.	8
РН18.4-Ф14	10. Облік основних господарських процесів. Методологічні основи обліку господарських процесів. Облік процесу постачання. Облік процесу виробництва. Облік процесу реалізації. Облік фінансових результатів.	8
РН18.5-Ф14	11. Податкова система України Сутність та організація податкової системи. Загальна система оподаткування. Спрощена система оподаткування.	8
РН18.6-Ф14	12. Оподаткування суб'єктів господарювання Податок на додану вартість.	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Акцизний податок. Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	75
РН1.1-Ф14 РН9.1-Ф14	Аналіз основних показників діяльності суб'єктів господарювання (за видами економічної діяльності та їх розміром)	7
РН1.1-Ф14	Обговорення прикладів застосування результатів НТП в підприємницькій діяльності (з урахуванням виду економічної діяльності та розміру підприємства)	7
РН5.1-Ф14	Обговорення стану елементів підприємницького середовища (з урахуванням виду економічної діяльності та розміру підприємства)	7
РН5.2-Ф14	Ідентифікація основних ризиків бізнесу (з урахуванням виду економічної діяльності та розміру підприємства)	6
РН1.2-Ф14	Генерування бізнес-ідей.	6
РН6.1-Ф14	Оцінка особистих підприємницьких якостей	6
РН18.1-Ф14	Предмет і метод бухгалтерського обліку	6
РН18.2-Ф14	Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	6
РН18.3-Ф14	Документація та інвентаризація.	6
РН18.4-Ф14	Облік основних господарських процесів	6
РН18.5-Ф14	Податкова система України	6
РН18.6-Ф14	Оподаткування суб'єктів господарювання	6
	РАЗОМ	165

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти НТУ «ДП».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студенти на контрольних заходах мають виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням студента
практичні	індивідуальні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання індивідуальних завдань за темами дисципліни.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання для
6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі.	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
навчання із значним ступенем автономії	- самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях студенти повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. URL: <http://surl.li/hsegx>
2. Назарова Г. В. Креативна економіка та менеджмент : навчальний посібник [Електронний ресурс] / Г. В. Назарова, Ю. В. Сотнікова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 160 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_1601_77646353.pdf
3. Конспект лекцій з дисципліни «Маркетингова діагностика конкурентоспроможності підприємства» Укл.: О. І. Краузе – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2018. – 85 с. URL: <http://surl.li/pqfood>
4. Бухгалтерський облік та звітність організацій : навч. посіб. : / О.В. Усатенко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2022. – 74 с.
5. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 272 с.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.99 р. № 996-XIV/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 26.07.2024).
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 30.11.1999 р. № 291/ Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 26.07.2024).

8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ; Мінфін України від 07.02.2013 № 73 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (дата звернення: 26.07.2024);

9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI// Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>(дата звернення: 26.07.2024).

Додаткові

1. Цифрове виробництво як драйвер трансформації бізнес-процесів підприємств / О. Вагонова, С. Тютченко, В. Шаповал, Ю. Літвінов, Л. Павленко. Агросвіт. № 02 (2025). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.2.34>

2. Трансформація бізнесу через управління змінами та ресурсами в контексті сталого розвитку з мінімізацією ризиків / О. Г. Вагонова, Н. М. Романюк, В. А. Шаповал, Є. В. Терехов, М. С. Гаржа. Агросвіт. № 19 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.28>

3. Шаповал В. А., Літвінов Ю. І. Стратегічне управління стартапами в контексті місцевого економічного розвитку. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2023 №2 (82). 176-185. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.176>

4. Андрієшина О.О., Шаповал В.А. Роздрібна торгівля в умовах цифровізації суспільства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №2 (78). С. 92-103. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.092>

5. Терехов Є. В., Шаповал В. А., Літвінов Ю. І. Ресурсний менеджмент індустріальних регіонів (Resource management of industrial regions). Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2021. №2 (74). С. 145-153. Режим доступу: DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/74.145>, https://ev.nmu.org.ua/docs/2021/2/EV20212_145-153.pdf

6. Шаповал В. А., Літвінов Ю. І., Висоцький С. В. Моделювання бізнесу виробничого підприємства як підґрунтя проектів забезпечення конкурентної позиції. Modern Economics. 2020. № 19(2020). С. 199-205. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-33](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-33)

7. Людський чинник в процесі стратегічного управління розвитком об'єднаних територіальних громад / В.А. Шаповал, О.Г. Вагонова, С.М. Ісіков // Держава та регіони. Серія: Державне управління, 2019, №3 (67). С.171-176. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401-2019-3-31>

8. Шаповал В.А., Літвінов Ю.І. Узгодження економічних інтересів територіальної громади та місцевого гірничодобувного бізнесу // Науковий журнал Економічний вісник Національного гірничого університету, 2019. №4 (68). С. 164-176. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/68.164>

9. Усатенко О.В. Помилки у веденні бухгалтерського обліку: наслідки та відповідальність для головного бухгалтера / О.В. Усатенко // Ефективна економіка. - 2020. - № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_20

10. Усатенко О.В., Макурін А.А. Взаємодія системи управлінської звітності з прийняттям управлінських рішень: причинно-наслідкові зв'язки в обліку стартапів. Accounting & Finance/Oblik i Finansi. 2019. №2(84). С.54 – 60. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2\(84\)-54-60](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2(84)-54-60)

11. Стратегія підприємницького використання відновлених земель: міжнародний досвід економічного розвитку місцевих громад / В.А. Шаповал, Т.М. Мормуль // Економічний вісник Національного гірничого університету. – Дніпро: ДВНЗ «НГУ», 2018. – №1(61). – С. 181-193 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/1/EV20181_181-193.pdf

12. Математичні моделі і методи прийняття рішень для сталого розвитку: навч. посіб. / О.В. Трифонова, Л.В. Тимошенко, С.А. Ус – М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2023. – 240 с. URL: <https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/165392>

13. Novachenko, T. V., Bielska, T. V., Afonin, E. A., Lashkina, M. H., Kozhemiakina, O. M., & Diachenko, N. P. (2020). Use of information technology to increase economic efficiency and credibility in public administration in the context of digitization. *International Journal of Economics and Business Administration*, 8(1), 374-382. URL: <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/54639>
14. Афонін Е., Мартинов А. Українське диво: від депресії до соціального оптимізму. Київ : Видавничий дім Києво-Могилянської академії, 2019. 296 с. URL: <https://duikt.edu.ua/ua/lib/1/category/520/view/1764> (https://duikt.edu.ua/uploads/l_1764_73166720.pdf)
15. Чи існує ідеальний керівник? Іцхак Адізес та PAEI теорія менеджменту. ер.13. подкасту “Майже Вчасно”. URL: <https://podcasts.nv.ua/episode/27737.html>
16. Kritikos, Alexander (2022) : Personality and Entrepreneurship, GLO Discussion Paper, No. 1137, Global Labor Organization (GLO), Essen. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/261794/1/GLO-DP-1137.pdf>
17. Walker, Ben (2022)/ Six Personality Traits Of Successful Entrepreneurs. URL: <https://www.forbes.com/councils/theyec/2020/05/11/six-personality-traits-of-successful-entrepreneurs/>
18. Role of personality traits for entrepreneurial intentions of young entrepreneurs: A case study of higher education institution. Cao Yuanyuan, Muhammad Mujtaba Asad, Lu Wang, Aisha Naz, Norah Almusharraf. *Front. Psychol.*, 03 October 2022. Sec. Educational Psychology. Volume 13 – 2022. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1010412>
19. Personality Traits of Entrepreneurs:A Review of Recent Literature. Sari Pekkala Kerr, William R. Kerr, Tina Xu. Harvard Business School. 2017. URL: https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/18-047_b0074a64-5428-479b-8c83-16f2a0e97eb6.pdf
20. Entrepreneurial personality, a matter of mindset? URL: <https://entrepreneurscan.com/blog/entrepreneurial-personality/>
21. Entrepreneur Personality: Traits and Characteristics for Success. November 21, 2023. URL: <https://robertsmith.com/blog/entrepreneur-personality/>
22. Personality Traits of Successful Entrepreneurs. June 26, 2024. URL: <https://factory.network/de/magazine/feature/personality-traits-of-successful-entrepreneurs/>
23. What Makes Up the Personality of a Successful Entrepreneur? September 29, 2020. URL: <https://www.hoganassessments.com/blog/what-makes-up-the-personality-of-a-successful-entrepreneur/>
24. The relationship between entrepreneurial personality patterns linked to risk, innovation and gender across industrial sectors. Wolfgang Hagenauer & Harald T. Zipko. *Scientific Reports* volume 14, Article number: 20864 (2024). URL: <https://www.nature.com/articles/s41598-024-71794-5> DOI <https://doi.org/10.1038/s41598-024-71794-5>
25. The Four Managerial Roles - Adizes' PAEI Model. URL: <https://www.businessballs.com/leading-teams/paei-model/>
26. What Is The PAEI Leadership Model? (Definition And Examples). URL: <https://in.indeed.com/career-advice/career-development/pae>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Підприємництво»
підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Розробники:
Усатенко Ольга Вікторівна
Шаповал Вадим Анатолійович

У редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.